

Z N A N S T V E N O M S A V J E T N I K U
D R . M I L I C I T O R T I Ć O 7 0 . G O D I N I Ž I V O T A

Milica Tortić rodila se 31. prosinca 1920. u Zagrebu u obitelji dr. Vladimira Njegovana, profesora kemije Tehničkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, i Vide rođ. Radošević. Klasičnu gimnaziju završila je u Zagrebu 1940, a nakon toga morala se podvrci operaciji koljena zbog posljedica ozljede zadobivene u djetinjstvu pa zbog toga nije odmah mogla nastaviti sa studijem. Tek poslije rata upisala je X. (biogeografsku) grupu na Prirodoslovno-matematičkom (tada još Filozofskom) fakultetu i diplomirala 1950.

Nakon diplomiranja bila je asistent na Institutu za eksperimentalnu biologiju JAZU. To je mjesto napustila 1953. zbog liječenja i daljnjih operacija noge.

Kad god bi joj zdravlje dopuštalo radila je kao volonter u Zavodu za fitopatologiju Poljoprivrednog fakulteta i postupno se specijalizirala u poznavanju viših gljiva. Iz tog je područja godine 1962. obranila i magistarski rad. Od te je godine namještena na Institutu za botaniku Sveučilišta u Zagrebu u svojstvu mikologa, najprije kao asistent, a nakon što je 1970. doktorirala — također iz mikologije, kao znanstveni suradnik. Nakon ukidanja Instituta g. 1977. prešla je na Botanički zavod Prirodoslovno-matematičkog fakulteta gdje je radila do odlaska u mirovinu 1985. U tom razdoblju unaprijeđena je u višeg znanstvenog suradnika i zatim znanstvenog savjetnika.

Kad je Milica Tortić započela s istraživanjem viših gljiva, u nas je postojao samo jedan iskusniji stručnjak za te organizme — V. Lindtner, na Prirodnačkom muzeju u Beogradu, koji joj je nekoliko godina, do svoje iznenadne smrti, svim silama pomagao. Kasnije je došla u vezu s mikolozima iz inozemstva. Istraživala je floru viših gljiva u prvom redu u SR Hrvatskoj. Nastojala je obuhvatiti predstavnike različitih grupa, no kad god bi joj se pružila prilika posjećivala je zanimljive terene i u drugim republikama. Takvim se istraživanjima kod nas malo tko bavio. Obično su to bili ili domaći biolozi ili amateri kojima je to bilo sporedno zanimanje ili hobi, ili pak strani mikolozi, koji su na kraćim ekskurzijama, boraveći prigodno na području Jugoslavije, skupljali mikološki materijal. Kasnije se M. Tortić posvetila uglavnom vrstama skupine *Aphylophorales*, i to onima koje rastu na drvu (lignokolne gljive). Po-

sljednjih je godina bila jedini stručnjak koji je istraživao više gljive naše zemlje. Na terenu bio joj je stalan pratilac njen suprug Stjepan Tortić, prof. biologije, osobito otkako je umirovljen 1981. godine.

M. Tortić osnovala je mikološki herbar, koji prije toga u Zagrebu nije postojao. Najvećim je dijelom materijal skupljala i determinirala sama. U Jugoslaviji postoji mali broj mikoloških zbirki, a i te su ili mnogo manje ili nesređene, tako da je zbirka M. Tortić zasad jedina upotrebljiva. Taj njezin herbar spremljen je u stotinjak kartonskih kutija formata $65 \times 35 \times 15$ cm te sadržava nekoliko tisuća eksikata. Kako, međutim, još nije nađen adekvatan smještaj, postoji velika opasnost da ta vrijedna mikološka zbirka propadne kada se M. Tortić više neće moći osobno brinuti o njoj.

Zasluga je M. Tortić da je revidirala skupinu *Aphylophorales* iz Lindtnerovog herbara u Prirodnjačkom muzeju u Beogradu. Taj je herbar veći od njenog, no nije sređen.

Mnogo truda uložila je M. Tortić i u proučavanje velikog rukopisnog djela našeg poznatog mikologa iz prošlog stoljeća, S. Schulzera, koje čuva Nacionalna i sveučilišna biblioteka u Zagrebu. S. Schulzer objavio je velik broj vrsta gljiva — mikromiceta i makromiceta — kao nove vrste, često s vrlo oskudnim opisima, pa se za mnoge ne zna točno što predstavljaju. Revizija herbarskih primjeraka nije moguća, jer je samo nekoliko njih sačuvanih, ali su u rukopisu gljive opširno opisane i detaljno nacrtane u bojama te se većinom na temelju toga mogu dosta pouzdano identificirati. Kako se zasad M. Tortić jedina snalazi u tom rukopisu, mogla je u više navrata pomoći kolegama iz inozemstva time što im je slala mikrofilmove opisa i crteža Schulzerovih vrsta koje su ih zanimale. Na taj je način Schulzerov rukopis postao poznat i donekle pristupačan također drugim mikolozima. M. Tortić revidirala je Schulzerove vrste iz porodice *Polyporaceae*, od kojih je mnoge također opisao kao nove, te uspjela za najveći dio ustanoviti kojim sadašnjim vrstama odgovaraju.

Rezultate svojih istraživanja publicirala je M. Tortić u preko 80 radova koji su navedeni u popisu (izuzev radove koji su još u tisku!). Kako se skupinom *Aphylophorales* kod nas nije nitko sustavno bavio, ustanovila je vrlo mnogo vrsta koje nisu bile poznate u našoj zemlji.

M. Tortić održava veze s mikolozima iz gotovo svih evropskih zemalja te s nekima iz Indije i obje Amerike. Sudjelovala je s referatima na kongresima evropskih mikologa (koji se održavaju svakih 4—5 godina) u Poljskoj (IX/1966), Francuskoj (X/1974), Mađarskoj (IX/1978), Italiji (IX/1981) i Norveškoj (VIII/1985), a prisustvovala je manjim sastancima mikologa koje organiziraju pojedine zemlje i kamo dolazi također veći ili manji broj mikologa iz inozemstva, tako u Austriji (IX/1965, IX/1969, IX/1973, IX/1977 i IX/1982), Njemačkoj (VIII/1969, IX/1972), Švicarskoj (IX/1972, X/1980), Poljskoj (IX/1974), Vel. Britaniji (VIII/1968) itd. Na takovim mikološkim kongresima i sastancima bila je, međutim, gotovo uvijek jedini predstavnik Jugoslavije, a i taj ili potpuno ili djelomično o vlastitom trošku.

Nekoliko je puta boravila u inozemstvu zbog stručnog usavršavanja, uglavnom na osnovi privatne zamjene s kolegama mikolozima iz inozemstva, tako u Čehoslovačkoj (IX/1966, VIII—IX/1967, IX/1974), Engleskoj (VIII/1968), Poljskoj (IX/1974), Norveškoj (VIII—IX/1979, jedini boravak koji je bio subvencioniran!), Francuskoj (X—XI/1983) i dr.

Sudjelovala je s referatima na više kongresa i u Jugoslaviji, tako na kongresima biologa u Ljubljani (1969), Sarajevu (1974), simpoziju bio-

Milica Tortić

sistematičara u Novom Sadu (1977), na kongresima ekologa u Zadru (1979), Sarajevu (1984), Ohridu (1988), kongresu biosistematičara na Šar-planini (1985) i dr.

Osim osamdesetak znanstvenih objavila je M. Tortić i nekoliko stručnih radova te 24 znanstveno-popularna članka, od toga 20 u *Prirodi*, 2 u *Proteusu* i 2 u *Otkrićima*.

Nema nikakve sumnje da je M. Tortić svojim životnim nastojanjima i aktivnostima uvelike unaprijedila našu mikologiju. Stoga joj ovom prigodom treba odati najiskrenije izraze priznanja i zahvalnosti za njen dugogodišnji požrtvovni, predani i uspješni rad — za koji nažalost nije bilo uvijek dovoljno razumijevanja, a pogotovo ne potrebnih sredstava! — te joj poželjeti mnogo zdravlja kako bi, i u prirodi i u laboratoriju uz mikroskop, mogla doživjeti još mnogo lijepih trenutaka radosti istraživanja gljiva, tih zagonetnih i čudesnih organizama koji tako vješto sakrivaju pred čovjekom svoje životne tajne.

ZVONIMIR DEVIĐE

Popis znanstvenih i stručnih radova M. Tortić

1. Vouk, V., Njegovan, M., 1949: Svijetla pjega na lotosovom listu. *Acta Bot. Croat.* 12/13, 195—206.
2. Tortić-Njegovan, M., 1956: *Chara gymnophylla* i neke druge haraceje Jugoslavije. *Acta Bot. Croat.* 14/15, 145—162.
3. Đulić, B., Tortić, M., 1960: Verzeichnis der Säugetiere Jugoslaviens. *Säugetierkundliche Mitt. München* 8, 1—12.
4. Tortić, M., 1961/62: Primjer sukcesije kod viših gljiva. *Acta Bot. Croat.* 20/21, 199—202. Isti je rad izašao na njemačkom u *Schweiz. Zeitschr. f. Pilzkunde* 44, 117—120, 1966.
5. Tortić, M., 1964: Prilog poznavanju viših gljiva okolice Zagreba. *Acta Bot. Croat.* 23, 73—100. (Magistarski rad).
6. Tortić, M., 1965: A new finding place of *Amanita echinocephala*. *Bull. Sci. Conseil Acad. RSF Yougoslavie, Sect. A*, 10, 39—40.
7. Tortić, M., 1966: Makromiceti Gorskog kotara. *Acta Bot. Croat.* 25, 35—50.
8. Tortić, M., 1966: O rasprostranjenju gljiva u Gorskom kotaru. *Acta Bot. Croat.* 25, 21—33.
9. Tortić, M., 1967: Ein neuer Fundort und neuer Mykorrhizapartner von *Suillus sibiricus* (Sing.) Sing. *Schw. Zeitschr. f. Pilzkunde* 45, 55—58.
10. Tortić, M., 1967: Lignikolni gabi na molikata (*Pinus peuce* Griseb.) vo Nacionalniot park Pelister. *Šumarski pregled, Skopje*, 5/6, 68—74.
11. Tortić, M., 1968: Fungus collections in *Pinus peuce* forests in the Pelister National Park. *Čes. Mykol.* 22, 189—201.
12. Tortić, M., 1968: Gljive okolice Zagreba II. *Acta Bot. Croat.* 26/27, 101—116.
13. Tortić, M., 1968: The mycoflora of Gorski kotar in Yugoslavia. *Acta Mycol.* 4(2), 351—354. Predavanje održano na IV kongresu evropskih mikologa u Warszawi u septembru 1966.
14. Jelić, M., Tortić, M., 1968: *Ischnoderma corrugis* un nouvel élément dans la flore des macromycetes de Yougoslavie. *Glasn. Bot. inst. i bašte Beograd* 3 (nov. ser.) 233—237.
15. Tortić, M., Jelić, M., 1969: Some interesting macromycetes and their distribution in Yugoslavia. *Acta Bot. Croat.* 28, 379—386.
16. Tortić, M., 1969: Zapiski o poletni mikoflori v Juljskih Alpah. *Biol. vestn. Ljubljana* 17, 59—67.
17. Tortić, M., 1970: Über *Ascotremella faginea* (Peck) Sing. und ihren bisher südlichsten Fundort in Europa. *Schw. Zeitschr. f. Pilzkunde* 48, 5—7.

18. *Tortić, M.*, 1970: Stephan Schulzer von Muggenburg. *Taxon* 19, 93—101*
19. *Tortić, M.*, 1970: The mapping of macromycetes in Europe and the current results in Yugoslavia. *Acta Bot. Croat.* 29, 233—237. (Predavanje održano na kongresu jugoslavenskih biologa 1969).
20. *Tortić, M., Jelić, M.*, 1970: Several rare species of higher fungi and their localities in Yugoslavia. *Acta Bot. Croat.* 29, 239—243.
21. *Tortić, M.*, 1970: Rasprostranjenost nekih lignikolnih viših gljiva u Jugoslaviji s posebnim obzirom na vrste *Armillariella mellea* i *A. tabescens* (*Agaricales*). Zagreb. (Doktorska disertacija).
22. *Tortić, M.*, 1971: *Ganoderma adspersum* (S. Schulz.) Donk (= *Ganoderma europaeum* Steyaert) and its distribution in Yugoslavia. *Acta Bot. Croat.* 30, 113—118.
23. *Tortić, M., Lisiewska, M.*, 1971: Mikološka istraživanja u nekim bosanskim bukovim šumama. *Glasn. Zem. muzeja Sarajevo* 10, 65—72. (Engleska verzija ovog rada izašla je u : *Wissenschaft. Mitt. des Bosn.-herz. Landesmuseums* IV—V, 119—124, 1975).
24. *Tortić, M.*, 1972: *Lenzites reichardtii* Schulzer. *Acta Bot. Croat.* 31, 191—197.
25. *Tortić, M., Jelić, M.*, 1972: *Stereum insignitum* Quéél. and *Stereum subtomentosum* Pouz. in Yugoslavia. *Acta Bot. Croat.* 31, 199—206.
26. *Tortić, M.*, 1973: Makromiceti Gorskog kotara. II. *Acta Bot. Croat.* 32, 217—225.
27. *Jelić, M., Tortić, M.*, 1973: Neke osobitosti flore makroskopskih gljiva u šumi lužnjaka u rezervatu Prašnik. *Acta Bot. Croat.* 32, 227—235.
28. *David, A., Tortić, M., Jelić, M.*, 1974: Études comparatives de deux espèces d'Auriporia: *A. aurea* (Peck) Ryv. espèce américaine et *A. aurulenta* nouvelle espèce européenne. Compatibilité partielle de leur mycélium. *Bull. Soc. mycol. France* 90, 359—370.
29. *Tortić, M.*, 1974: The genus *Spongipellis* Pat. (Polyporaceae) in Yugoslavia. *Acta Bot. Croat.* 33, 185—190.
30. *Tortić, M.*, 1974: Mali prilog ljetnoj flori makromiceta Crne Gore. Zbornik radova sa simpozija o flori i vegetaciji jugoistočnih Dinarida u Andrijevici 8—13 VII 1973. *Ivangrad* 1974, p. 207—214.
31. *Tortić, M., Jelić, M.*, 1974: New European records of *Tyromyces kmetii* and *Pycnoporellus alboluteus* (Polyporaceae) and the identity of *Irpex woronowii* Bres. *Čes. Mykol.* 28, 26—34.
32. *Tortić, M.*, 1975: On the identity of *Polyporus schulzeri* Fr. *Persoonia* 8, 249—258.
33. *Tortić, M.*, 1975: Two interesting sterea new for Yugoslavia: *Xylobolus subpileatus* (Berk. et Curt.) Boid. and *Stereum reflexulum* Reid. *Acta Bot. Croat.* 34, 139—142.
34. *Tortić, M., Kotlaba, F., Pouzar, Z.*, 1975: Revision of polypores in W. Voss's »Mycologia carniolica«. *Biol. vestn.* 23, 59—74.
35. *Hočevar, S., Tortić, M.*, 1975: Višja mikoflora v Krakovskem gozdu. *Gozd. vestnik* 33, 337—365.
36. *Tortić, M., Cekova, M.*, 1975: Višite gabi na planinata Jakupica. *God. zbornik na Prir.-mat. fakultet, Skopje*, 27/28, 213—219.
37. *Tortić, M.*, 1975: First records for Yugoslavia of several macromycetes from the collection of V. Lindtner. *Glasn. prir. muz. ser. B*, 30, 159—165.
38. *Tortić, M.*, 1976: Revision of polypores in the herbarium of F. Dolšak. *Biol. vestn.* 24, 13—17.
39. *Tortić, M., Kotlaba, F.*, 1976: A handful of polypores, rare or not previously recorded from Yugoslavia. *Acta Bot. Croat.* 35, 217—231.

* Stručni radovi

40. Hočevar, S., Tortić, M., 1976: Terestrične glive v Krakovskem gozdu. Zborn. gozdarstva in lesarstva 14, 75—102.
41. Tortić, M., 1977: Some experiences with the use of cresyl blue in the determination of polypores. Kew Bulletin 31, 611—616, 1976.
42. Tortić, M., Hočevar, S., 1977: Some lignicolous macromycetes from Krakovski gozd, new or rare in Yugoslavia. Acta Bot. Croat. 36, 145—152.
43. Tortić, M., Jelić, M., 1977: The family *Hericiaceae* and the genus *Climacodon* in Yugoslavia. Acta Bot. Croat. 36, 153—164.
44. Lisiewska, M., Tortić, M., Szmid, M., 1977: Mikoflora lasów okolic Żegiestowa i Muszyny w Beskidzie Sądeckim. Acta Mycol. 12, 211—224.
45. Tortić, M., 1977: A new polypore for Europe, *Chaetoporus fimbriatellus* (Peck) Parmasto (*Polyporaceae*). Notes on reactions with cresyl blue in the genus *Chaetoporus*. Biosistematika 3, 37—43.
46. Tortić, M., 1977: Two rare polypores from Lindtner's collection, new for Yugoslavia. Glasn. Prir. muzeja ser. B., 32, 35—40.
47. Tortić, M., 1978: Some rare and interesting higher fungi on conifers from the Plitvička jezera National park. Acta Bot. Croat. 37, 183—188.
48. Tortić, M., Lisiewska, M., 1978: Macromycetes in some chestnut forests in the vicinity of Zagreb. Acta Bot. Croat. 37, 189—201.
49. Tortić, M., 1978: Prilog poznavanju gljiva na drveću u obalnom području Jugoslavije. Šumarski list 102, 302—310.
50. Tortić, M., 1979: Komparacija flore lignikolnih viših gljiva u dvije šumske asocijacije u nacionalnom parku Plitvička jezera. Zbornik drugog kongresa ekologa Jugoslavije 1133—1141.
51. David, A., Tortić, M., 1979: *Trametes fragrans* nov. sp. (*Polyporaceae*). Acta Bot. Croat. 38, 133—140.
52. Tortić, M., 1979: Larger fungi from Kopaonik mountain (Serbia, Yugoslavia) collected by V. Lindtner. Acta Bot. Croat. 38, 141—150.
53. Tortić, M., 1979: *Spongipellis galactinus* (Berk.) Pat. (*Fungi, Basidiomycetes, Polyporaceae*) in Europe. Biosistematika 5, 139—144 (izašlo 1980).
54. Tortić, M., 1979: Reactions in cresyl blue of the hyphae in the genera *Ischnoderma* and *Podofomes* (*Polyporaceae*) with the occurrence of those fungi in Yugoslavia. Glasn. zem. muz. Sarajevo NS 18, 37—49 (izašlo 1981).
55. Tortić, M., 1980: New records for Yugoslavia of some resupinate polypores. Acta Bot. Croat. 39, 145—151.
56. Tortić, M., 1980: Studies in the *Corticaceae* (*Mycophyta, Basidiomycetes*) of Yugoslavia I. Biosistematika 6, 15—25.
57. Tortić, M., David, A., 1981: *Skeletocutis jelićii* nov. sp. (*Polyporaceae*). Bull. Soc. linn. Lyon. 50, 217—219.
58. Tortić, M., 1980: Revision of Schulzer's new polypores. Biosistematika, 6, 135—159 (izašlo 1981).
59. Tortić, M., 1980: Gljive. Šumarska enciklopedija sv. 1, 689—699.*
60. Tortić, M., 1981: Schulzer's polypores from Slavonia (Croatia, Yugoslavia). Acta Bot. Croat. 40, 183—199.
61. Tortić, M., 1981: Istraživanja poliporoidnih i korticioidnih gljiva (*Basidiomycetes*) u Jugoslaviji. Biosistematika 7, 1—9.
62. Tortić, M., 1981: *Aphyllophorales* and some other wood-inhabiting macromycetes from mountain Tara (Serbia, Yugoslavia). Glasn. Prir. muzeja ser. B 36, 31—42.
63. Tortić, M., 1982: Studies in the corticia of Yugoslavia II. Some frequent and wide spread species. Acta Bot. Croat. 41, 133—142.
64. Tortić, M., S. Sylejmani, 1982: Interesting species of macromycetes in forests of munika pine (*Pinus leucoderms* Ant.). Acta Bot. Croat. 41, 143—153.

65. *Tortić, M.*, 1983: A short survey of the family *Lachnocladiaceae* (*Basidiomycetes*) in Yugoslavia. *Acta Bot. Croat.* 42, 103—108.
66. *Tortić, M.*, 1983: Studies in the corticia of Yugoslavia III. Selected species from the Plitvička jezera National park. *Acta Bot. Croat.* 42, 109—115.
67. *David, A., Tortić, M., Dequatre, B.*, 1983: Caractères myceliens et affinités entre les genres *Podofomes* Pouz., *Datronia* Donk et *Ischnoderma* Karst. (*Polyporaceae*). *Bull. Soc. Mycol. Fr.* 99, 361—371.
68. *Tortić, M.*, 1984: Uloga viših gljiva u ekosistemu prašume Peručice. Bilten društva ekologa Bosne i Hercegovine, ser. B, 2 (III kongres ekologa Jugoslavije), 315—320.
69. *Tortić, M.*, 1984: Distribution of polypores in Yugoslavia I. *Amylocystis*, *Anomoporia*, *Aurantioporus*, *Fibuloporia*. *Acta Bot. Croat.* 43, 65—72.
70. *David, A., Tortić, M.*, 1984: *Amyloporiella* gen. nov. (*Polyporaceae*) *Trans. Br. mycol. Soc.* 83, 659—667.
71. *Tortić, M.*, 1985: Distribution of polypores in Yugoslavia II. *Ganoderma*. *Acta Bot. Croat.* 44, 59—71.
72. *Tortić, M.*, 1985: Non-poroid lignicolous *Aphyllophorales* (*Fungi, Basidiomycetes*) in the Plitvička jezera National Park (Yugoslavia). *Biosistematika 11*, 1—15 (IX kongres evr. mikologa Oslo 15—21 VIII, 1985).
73. *David, A., Tortić, M.*, 1986: Contribution à l'étude de quatre polypores européens peu connus. *Cryptogamie, Mycol.* 7(1), 1—13.
74. *Tortić, M., Karadelev, M.*, 1986: Lignicolous macromycetes in the sub-mediterranean part of Macedonia (Yugoslavia). *Acta Bot. Croat.* 45, 109—117.
75. *Tortić, M.*, 1987: Betrachtungen über Mikorrhiza-Pilze fünfnadeliger Kiefer. Beiträge zur Kenntnis der Pilze Mitteleuropas III, 71—78.
76. *Tortić, M.*, 1987: Main characters of the mycoflora in forests of *Pinus peuce* Griseb. *Acta Bot. Croat.* 46, 145—154.
77. *Tortić, M.*, 1987: Characteristic species of *Aphyllophorales* in the Mediterranean area of Yugoslavia. *Biosistematika 13*, 101—113.
78. *Tortić, M.*, 1988: Materials for the mycoflora of Macedonia (Yugoslavia). *Maked. akad. na naukite i umetnostitite Skopje*, 64 p.
79. *Tortić, M.*, 1988: Main characters of the polypore flora in the Nat. park Plitvička jezera (Yugoslavia). *Aphyllophorales-Symposium 1982 in Eisenstadt, Austria*, 93—107. Graz.
80. *Tortić, M.*, 1988: The family *Stereaceae* (*Basidiomycetes*) in Yugoslavia. *Acta Bot. Croat.* 47, 107—126.
81. *Tortić, M.*, 1988: Macromycetes of Crna Gora (Montenegro). *Glasn. Odjeđenja prir. nauka Crnog. Akad. nauka i umjetnosti 6*, 113—138.
82. *Tortić, M.*, 1988: Schulzer von Müggenburg's collecting sites. *Biosistematika 14*, 65—70*.
83. *Tortić, M.*, 1989: Lignicolous *Aphyllophorales* in humid and semihumid lowland forests of pedunculate oak (*Quercus robur*) in Yugoslavia. *Acta Bot. Croat.* 48, 111—120.
84. *Tortić, M.*, 1989: Wood-inhabiting agaricales and larger ascomycetes in the Plitvice Lakes National Park. *Plitvički bilten № 2*, 31—38.